

ТЕМА:

***Фінансування лісового
господарства
в Україні та інших країнах світу***

ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ:

- *Фінансування л/г в Україні*
- *Фінансування л/г в деяких європейських країнах*

ТЕМА: Фінансування лісового господарства в Україні та інших країнах світу

1. Фінансування л/г в Україні

2007 – видатки 161819 тис.грн.
На л/г – 404 423 тис.грн.

Таблиця 1

Динаміка фінансування лісового господарства України

ПЛАНУВАННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ ТА ІНШИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Показники	Статті доходів та видатків Держбюджету	Роки										
		2001	2002		2003		2004		2005		2006	
		тис.грн.	тис.грн.	% до поперед. року	тис.грн.	% до поперед. року	тис.грн.	% до поперед. року	тис.грн.	% до поперед. року	тис.грн.	% до поперед. року
Видатки (з держбюджету)	Державний бюджет України	41 961 066,9	49 498 467,3	118,0	52 055 801,1	105,2	64 192 219,0	123,3	95 503 259,2	125,3	137 081 485,7	143,5
	Державний комітет лісового господарства	н.д.	118 283,9	-	108 251,3	91,5	138 724,7	128,2	173 780,2		282 026,3	162,3
	<i>в тому числі: ведення лісового господарства і мисливства, охорона і захист лісів у держлісфонді</i>	н.д.	87 396,10	-	87 819,5	100,5	110 518,4	125,8	129 906,7	117,5	195 641,3	150,6
Доходи (у держбюджет)	Державний бюджет України	41 961 066,9	45 390 509,5	108,2	50 020 875,9	110,2	60 702 390,9	121,4	86 516 916,6	142,5	124 945 131,0	144,4
	Збір за спеціальне використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду	44 550,0	47 200,0	105,9	50 000,0	105,9	60 400,0	120,8	60 840,0	100,7	71 017,0	116,7

Схема фінансових потоків лісового господарства України

ПЛАНУВАННЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

2. Фінансування л/г в деяких європейських країнах

Види державної підтримки л/г:

- Спеціальні фонди підтримки лісового господарства та дотації з державних бюджетів
- Державна підтримка лісовласників, ліси яких використовуються для суспільних потреб
- Інші види державної підтримки лісового господарства у країнах ЄС

Види державної підтримки л/г:

- Спеціальні фонди підтримки лісового господарства та дотації з державних бюджетів

Державна підтримка лісового господарства здійснюється переважно за рахунок спеціальних податків із споживачів деревини або лісовласників.

Норвегія. Фонд підтримки л/г утворюється обов'язковим відрахуванням коштів у розмірі двох відсотків від продажу лісу, круглих лісоматеріалів та виробів із деревини.

Італія. Спеціальний фонд підтримки лісового господарства утворюється за рахунок оподаткування спеціальним податком продукції з паперової маси і паперу в межах 0.6-3.0 відсотки від її вартості.

Швеція. Законодавство зобов'язує лісовласників спрямовувати на лісовідновлення кошти в розмірі 0.8 відсотка від вартості лісового майна. Крім того, на лісовідновлення може використовуватися частина доходу лісовласників. Вона не підлягає оподаткуванню у разі використання за цільовим призначенням.

Франція. Для підтримки лісового господарства формується Національний лісовий фонд, кошти якого витрачають на відтворення, охорону і поліпшення стану лісів та сприяння продажу лісової продукції на ринках. Кошти фонду накопичуються за рахунок справляння спеціального податку на продаж продукції, що виготовлена з деревини (ставка податку у 1990 році становила 4.7 відсотка від проданої продукції).

Види державної підтримки л/г:

- Спеціальні фонди підтримки лісового господарства та дотації з державних бюджетів

Державна підтримка лісового господарства здійснюється переважно за рахунок спеціальних податків із споживачів деревини або лісовласників.

Бельгія. У Бельгії встановлена державна винагорода за заліснення низькопродуктивних сільськогосподарських земель (за кожні 3 га заліснених земель уряд виплачує 2000 бельгійських франків). Із збільшенням площі залісненої землі ставка державної винагороди за 1 га зменшується. Держава компенсує витрати на догляд лісових культур упродовж перших 5 років. Крім того, передбачена державна компенсація сільськогосподарським виробникам за неотримані прибутки в сільському господарстві, яка становить 25000 бельгійських франків за один гектар заліснених сільськогосподарських угідь і виплачується упродовж 5 років.

*В окремих країнах ЄС лісове господарство отримує дотації з державного бюджету, що мають чітке цільове призначення. Зокрема, у **Франції** дотації з державного бюджету видають: на закупівлю саджанців (у розмірі 50 відсотків їх вартості); на захист лісів від тварин (до 2000 французьких франків на один гектар лісу); на створення лісових культур (у розмірі 40 відсотків вартості попередньо погоджених витрат); на проведення рубок догляду в новостворених насадженнях (у розмірі 40 відсотків попередньо погоджених витрат); на будівництво та поліпшення лісових доріг.*

Види державної підтримки л/г:

- Спеціальні фонди підтримки лісового господарства та дотації з державних бюджетів

Державна підтримка лісового господарства здійснюється переважно за рахунок спеціальних податків із споживачів деревини або лісовласників.

Висновки:

Державна підтримка лісового господарства має чітке цільове призначення, охоплює ліси усіх форм власності і спрямована на розвиток сталого лісового господарства на принципах, проголошених на Міжнародній конференції ООН у Ріо-де-Жанейро (1992).

Державна фінансова підтримка лісовласників менш істотна у країнах з високим рівнем забезпеченості лісом, які здійснюють експорт лісової продукції (наприклад, у Фінляндії). Вона більш суттєва у країнах з великими доходами на одного жителя (наприклад, у Швейцарії).

Види державної підтримки л/г:

- Спеціальні фонди підтримки лісового господарства та дотації з державних бюджетів

У багатьох країнах ЄС лісовласники отримують державну допомогу у разі використання їхніх лісів для суспільних потреб.

Лісова національна політика в **Німеччині** спрямована на заохочення використання лісів для рекреації, захисту та інших суспільних потреб. Законодавство цієї країни передбачає надання державної допомоги лісовласникам в обсязі, що забезпечує рентабельну роботу лісового господарства впродовж тривалого часу. Державна допомога надається, переважно, лісогосподарським об'єднанням, що створені на базі приватних і комунальних лісів. Вона може надаватися також сільсько- і лісогосподарським підприємствам і приватним власникам лісових ділянок у випадках, коли вони не отримують її від лісогосподарських об'єднань.

У **Швейцарії** за рахунок державного бюджету покривають частину витрат на проведення рубок догляду, здійснення заходів, спрямованих на попередження пожеж та боротьбу зі шкідниками, та будівництво доріг у випадках, коли ліси лісовласників використовуються для суспільних потреб. Державна фінансова підтримка лісового господарства Швейцарії з роками посилюється. Так, за період з 1988 по 1991 рік державні субсидії у лісове господарство зросли з 127 до 270 млн. швейцарських франків.

2. Фінансування л/г в деяких європейських країнах

Види державної підтримки л/г:

- Спеціальні фонди підтримки лісового господарства та дотації з державних бюджетів

Чинне законодавство багатьох європейських країн передбачає податкові пільги для лісового господарства.

Крім податкових пільг, передбачено багато інших видів державної підтримки лісового господарства. Зокрема, дуже поширеними є безплатні консультації спеціальних державних служб щодо організації лісового менеджменту. Так, у **Німеччині** такі консультації надає Лісова служба, у **Швеції** – Округна лісова рада. Зазвичай, їх надають лісовим менеджерам, лісовласникам, працівникам громадських організацій.

В окремих європейських країнах працюють спеціальні консультаційні пункти, які надають населенню послуги в царині “тихого” полювання. Фахівці консультаційних пунктів не тільки надають консультації. Вони можуть, крім того, переглянути зібрані в лісі гриби і відібрати непридатні для споживання.

Висновки:

Так, за даними ФАО, загальна сума державних субсидій у лісове господарство **Норвегії** еквівалентна 4-5 долларам на кубометр заготовленої деревини, що її використовують для промислового споживання (6-25 долларів на гектар продуктивної лісової землі).

Державні субсидії на розвиток лісового господарства **Швейцарії** у 1991 році становили 270 млн. швейцарських франків (245 швейцарських франків на один гектар лісів).

Ці цифри дають підставу твердити, що державна фінансова підтримка лісового господарства в багатьох європейських країнах є суттєвіша, ніж в Україні.

Висновки

Основний недолік державної фінансової підтримки лісового господарства в Україні полягає у тому, що кошти Державного бюджету розподіляються між лісокористувачами без урахування пріоритетності окремих видів робіт для відтворення і використання лісових ресурсів. У зв'язку з цим варто законодавчо затвердити порядок фінансування підприємства лісового господарства для запобігання неефективному використанню коштів Державного бюджету.

Кошти, що їх виділяють на підтримку лісового господарства, потрібно не розподіляти між лісокористувачами, а спрямовувати на фінансування конкретних проектів, орієнтованих на підвищення ефективності лісового сектора економіки. У фінансуванні лісового господарства України повинна зростати роль довгострокових пільгових кредитів, які в кінцевому підсумку повинні потіснити систему прямого безповоротного фінансування. Не можна сподіватися на успіхи в організації сталого лісокористування, ідучи у XXI століття з недосконалою адміністративно-командною системою фінансування лісового господарства.